

Zinneling

Clemens van Brunschot

Zinning

Eerder verschenen van Clemens van Brunshot:

UIT DE DUISTERNIS NEERGEDAALD

EEN VLOEK UIT KYRGYZSTAN

WIE NOEMDE HAAR ZWAK?

Enkele reacties op eerdere boeken van dezelfde auteur:

“Intrigerend knap geschreven verhaal” (NBD|Biblion)

“Je hoeft niet bang te zijn dat het verhaal afzwakt” (Boekenkrant)

“Het lijkt de schrijver te zijn gelukt zich in te leven in de wereld van een vrouw” (Boekenbijlage, Felice Beekhuis)

“In thematiek onderscheidend” (Wegener dagbladen)

“Een bizar spel met de werkelijkheid” (Peter ter Velde, NOS journalist)

De hier beschreven organisaties, gebeurtenissen en personen zijn grotendeels fictief, al lijken ze soms sprekend op wat tot nu toe werkelijkheid was. Sorry, generaal Raymond Odierno, dat ik rondom u zo veel verzonnen heb.

Auteur: Clemens van Brunshot

Redactie: Eisso Post

Foto's voorzijde: Oleg Zabelin en Joanne Amara / Shutterstock

Foto's achterzijde: W. Aikema/FR Fotografie, Kletr/Shutterstock

© 2016 Clemens van Brunshot

Alle rechten voorbehouden

ISBN: 978 94 0214 320 1

NUR: 332

WWW.CLEMENSVANBRUNSCHOT.NL

VOORWOORD

In mijn vierde boek wilde ik een thema uitdiepen dat ook al in mijn eerste drie boeken te vinden is: onze werkelijkheid hangt af van de menselijke zintuigen. Gaandeweg werd het daarnaast een spannend boek, misschien doordat ik het schreef terwijl mijn ouders hun gezondheid en hun leven moesten prijsgeven, en mijn jongste zoon in levensgevaar kwam te verkeren.

De eerste versie van Zinneling was klaar in februari 2014, twee jaar voor publicatie. Tussen deze twee momenten zat zo veel tijd omdat ik inmiddels ideeën kreeg voor een heel ander vierde boek, waarvan het schrijven vervolgens langer duurde dan gedacht. Daarom nu toch eerst mijn Zinneling.

In 2012 hielp Corina Becker-Jacobse me met de ontwikkeling van het gedachtegoed dat aan Zinneling ten grondslag ligt. Corina werd later proeflezer, net als mijn lieve vrouw Lenie, en ook Charlotte Veltman, Christel Nolle, Willy Hofsté en Elly van der Meer. Nogmaals veel dank, jullie.

Dit werk draag ik op aan twee personen. Steven Macrander oefende van 1957 tot 1989 het beroep van huisarts uit. Hij schreef erover¹ en droeg door zijn inzet en opoffering bij aan het personage van Amanda Hulands. Faez Ahmad kwam in 1992 als vluchteling met vrouw en dochter naar Nederland. Hij legde mij veel over de Koerdische cultuur uit, de achtergrond van dr. Erdal in dit boek. Vanaf 2013 nam Faez deel aan een vastgoedproject in het noorden van Irak, bij Erbil. Maar IS stuurde alles in het honderd en Faez moest in 2014 opnieuw vluchten met zijn gezin.

Ik hoop dat de lezers evenveel zullen genieten van het lezen als ik van het schrijven genoten heb.

Clemens van Brunshot

¹ Steven Macrander: Een huisarts vertelt [1857-1989]. Walburg Pers, 2009.

Amanda

Op 17 januari 1995 wist maar één persoon wat er stond te gebeuren. Een schijnbaar normale gebeurtenis, een geboorte, maar wel een die de levens van mensen overhoop zou gooien. Nieuwe kansen voor de mensheid zouden eruit voortvloeien, maar ook confrontaties van mensen met hun schaduwzijde. Met wat in hun binnenste ontkend of versmaad wordt, sluimerend en borrelend, tot de muren van waakzaamheid gevallen zijn.

Die ene wetende persoon was niet huisarts Amanda Hulands, die op deze zonnige winterdag fluitend het verzorgingstehuis De Beukenhorst in Waalwijk binnenliep. En ook niet Pierre Mouthaan, de dikke man die er zoals gewoonlijk achter de balie zat. De enige persoon die op de hoogte was bevond zich zes meter hoger.

‘Gaat het, Pierre?’ Met één elleboog leunde Amanda op de balie om de vandaag veel te bleke man goed in het gezicht te kunnen kijken. De portier zat hevig te transpireren, zijn ademhaling was te snel en zijn ogen schoten alle kanten op. Ietwat verlegen was hij altijd wel geweest tegenover haar, maar dit was nieuw. De gedachte aan drugs drong zich aan haar op. *Als ik niet binnen drie seconden oogcontact heb, besluit ik dat het mis is.*

‘Heb je ergens pijn?’

Er kwam geen reactie. Ze was met tellen al bij vier. Maar overdreef ze? Sinds 1 januari deed ze haar best om minder te twijfelen. Met ruim 2300 patiënten in haar huisartspraktijk was daar geen tijd voor. Toch was twijfelen een zwakte van haar. Net als – omgekeerd – iets te snel conclusies trekken.

Pierre was gaan staan, hijgend als een paard. Dit kon niet! Ze wachtte niet langer, werkte zich met tas en al over de balie heen

en riep: 'Ga zitten!' Daarbij was ze net op tijd om met beide armen zijn val te remmen. Zijn ruim 120 kilo volledig opvangen zou een onverantwoorde aanslag op haar tengere rug zijn geweest. Zijn hoofd landde nu keurig op haar tas, die ze had laten vallen, alsof ze het zo had uitgekiend. *Soms gaan dingen goed, best vaak eigenlijk.*

Ergens in haar achterhoofd registreerde ze afleidende gedachten. Zoals de pijnlijke herinnering aan die keer dat een oude man in het verzorgingstehuis haar stijfvloekte, nadat ze hem met de beademings slang aan deze kant van de dood had weten te houden.

Nu werkte ze op de automatische piloot: hoofd achterover, kin omhoog, naar de adem luisteren, pols oké, stabiele zijligging, kleding lossler. Ze griste het kussentje van de stoel om het onder de onwaarschijnlijk dikke hals van Pierre te leggen. Zijn hoofd voelde ijskoud aan, zijn mond stond open, zijn tong lag er netjes bij.

'Knijp eens in mijn hand.'

Hij deed het.

'Nu met de andere hand.'

Als alle mannen zo goed luisterden...

'Heb je ergens pijn, jongen?' Dat laatste woord was haar ontglipt. Ze was minstens tien jaar jonger dan hij. Dit was weer zoiets... *Veel te impulsief.*

Hij schudde overdreven heftig zijn hoofd. Zijn wangen zwiepten speeksel weg vanuit de mondhoeken. Een druppel landde op haar schouder, maar ze keek niet.

'Pierre mag dan Frans voor steen zijn, maar dat is nog geen reden om jezelf zomaar te laten vallen.'

Het rechteroog ging open, keek nog wat wild om zich heen.

'Ik moet je tien minuten laten liggen, dus je hebt volop tijd om mij uit te leggen waarom je flauwvalt.' Ze kreeg het warm, in haar winterjas.

Nu kon er bij de patiënt een lachje af. Hij keek haar aan en verkende met opengesperde ogen het gezicht op nog geen twintig centimeter van het zijne. Op de wangen verscheen een felle blos. Aan de andere kant van de balie doken mensen op: twee bezoekers, opzij geduwd door een nijdig ogende bewoonster met een looprekje dat met een klap tegen de balie tot stilstand kwam.

‘U mag dan een goeie dokter heten, maar u wordt mooi wel zijn dood,’ zei de vrouw, geen patiënt van Amanda. Met deze vrouw had ze vaker een aanvaring gehad. Zat ze nog steeds niet op de gesloten afdeling?

Pierre had het gehoord en glimlachte. Amanda wist wat hij wilde zeggen en was benieuwd of hij het zou durven. Ze glimlachte terug, maar plotseling kringelde er vanuit haar maagstreek een beginnende onpasselijkheid omhoog. Ze kuchte, nam iets meer afstand en trok haar jas uit.

‘Zijn dood!’ klonk het aan de balie.

Pierre knipoogde. ‘Er zijn ergere manieren om dood te gaan,’ zei hij hardop. Wat hij gegeten had, stonk. ‘Meneer Mahieu heeft het de hele dag over u. Hij komt steeds aan de balie en heeft het dan over een belangrijke boodschap, maar tegen mij wil hij niets zeggen.’

Op de tweede verdieping belde Amanda Hulands aan bij meneer Mahieu (‘Mejú’), terwijl Pauline, een van de verzorgenden, haar sleutel stand-by hield. Amanda’s misselijkheid was gelukkig snel geweken en Pierre’s toestand was waarschijnlijk de reactie op een medicijn geweest. Meneer Mahieu, ooit een briljant neuroloog, was vijf jaar geleden met zijn vrouw in De Beukenhorst komen wonen, waar hij kort na haar dood begon te dementeren. Maar niet erg genoeg om hem naar de gesloten afdeling over te plaatsen.

Hij deed gelukkig zelf open. Amanda stelde zich wel eens voor hoe hij in één week tijd twee jaar op zijn levensverwachting zou inleveren, maar tot nu toe viel het mee. Nadat hij haar had

getrakteerd op een brede grijns van donkerbruine tanden en borstelige wenkbrauwen, en haar hartelijk de hand had geschud, hing ze haar jas aan de kapstok en volgde de sloffende man naar zijn woonkamer. Pauline liep vlak achter haar. Sinds 1 januari rookte meneer Mahieu niet meer. Officieel. De lucht bleef hangen, zei hij, maar niemand had hem nog kunnen of willen betrappen. Amanda gunde het deze man van 87. De rookmelders zouden afgaan als het te gek werd.

Halverwege het pad naar de lederen fauteuil, door jarenlang schuifelen ingesleten in het goedkope brandplekkentapijt, stopte meneer Mahieu. 'Ik heb twee punten,' fluisterde hij, alsof Pauline het niet mocht horen.

'Da's toevallig,' zei Amanda. 'Ik kom ook voor twee dingen.'

Meneer Mahieu leek het niet te horen. Hij liet zich vol in de stoel vallen. Dat moest hij eigenlijk niet doen. Amanda ging zitten en Pauline begon haar aanzienlijke gewicht van links naar rechts en weer terug te verplaatsen.

'Ik kom net terug van een feest,' zei meneer Mahieu langzaam. Pauline schoot in de lach. 'O, zo vroeg al?'

Het was tien uur in de ochtend.

'Er was iemand jarig en ze hadden een stoel over. Ik mocht daarop komen zitten en het feest duurde exact drie uur...'

Pauline wilde hem onderbreken, maar Amanda moedigde haar patiënt aan om door te gaan.

'Toen ik wakker werd, heb ik mijn waardering uitgesproken. Het was een zeer gezellige bijeenkomst.' Hij maakte elke lettergreep iets langer dan nodig was.

'Dat was dan mooi meegenomen, meneer Mahieu.'

Hij lachte haar vriendelijk toe en wendde zijn blik naar een schilderij aan de muur: een karrenspoor dat tussen berkenbomen door naar een niets liep.

'En er was nog iets,' zei Amanda.

'Dat klopt, meisje.' Hij trok zich los van het karrenspoor en toverde vertederd en trots uit het borstzakje van zijn groene

ruitjesoverhemd een briefje te voorschijn. 'Ik heb het opgeschreven, want... het is te belangrijk om te vergeten.'

Hij wachtte even, om het effect van zijn woorden te zien. 'Maar eerst wat anders. Hoe oud en hoe lang ben je nu?'

Bij de meeste bezoeken moest ze hem duidelijk maken dat zij de huisarts was en niet zomaar een meisje dat gezellig op bezoek kwam. Bij hem had ze nog nooit last gehad van de lichte onpasselijkheid die haar in de buurt van mannen kon plagen.

'Over twee maanden word ik vijfendertig, meneer Mahieu. En ik ben 1 meter 76.'

Pauline keek op haar horloge.

'En je hebt prachtig haar. Ik zie er een kastanjeachtige gloed in, wist je dat?'

Ja, dat was inmiddels bekend. Niet alleen bij haar, maar bij het hele tehuis. Zo meteen zou hij er misschien over beginnen dat ze een roeping als fotomodel gemist had. En dat het zo bijzonder was dat haar rechterwenkbrauw een boogje had, terwijl de linker vrijwel recht liep. Misschien begon hij ook wel over haar grijze ogen.

'En je komt uit Zweden.'

Ze knikte. 'Uit Lund, onderaan in die punt. Bij Malmö rechtsaf.'

'Oude universiteit,' zei meneer Mahieu, terwijl hij het briefje op verschillende afstanden hield.

'Moet ik proberen of ik het kan lezen,' zei Pauline, veel harder en sneller dan nodig was.

Maar hij gaf het briefje aan Amanda. 'Kun je het lezen, meisje?'

Ze las op wat ze zag staan: 'Zendeling?'

'Nee, Zinneling!'

'Wat is dat, meneer Mahieu?' vroeg ze.

'Let op. Over twee maanden wordt er een heel belangrijk kind geboren. Of twee. Twee bijzondere kinderen...'

Amanda keek naar de kerstboom die nog steeds in de hoek stond, met knipperende lampjes, en daarnaast op de grond een

kerststalletje met gevallen wijzen. 'Bent u niet een beetje in de war met het kerstkind?'

'Nee!' Zijn grijze kop schudde heftig. Ook zijn smalle schouders deden mee.

'Kunnen we een beetje vooruit?' zei Pauline.

Die katheter kan nog wel even wachten. Ik loop wel vaker een halfuur achter op mijn schema. 'Meneer Mahieu, wat is er zo bijzonder aan dat kind?'

'En straks in Irak, maar ook Syrië.'

'Hoezo, worden ze helemaal daar geboren?'

'Neurologie.' Het schudden was nu een knikken geworden. 'Neurologie. Neu-ro-lo-gie!' Hij liet een wind en deed extra zijn best op de afronding daarvan.

'Hoezo Irak en Syrië?'

'Wat?'

'Hoezo neurologie? U had het over een belangrijk kind.'

'Een kind? Je hebt toch hamsters, heel bijzondere hamsters?'

'Dat klopt. Maar dat kind? En die neurologie? In Syrië?'

Meneer Mahieu wist het niet meer. Het karrenspoor had hem gevangen en de stank werd een gruwel.

Pauline ging nog voor het schilderij staan, maar ook dat hielp niet. Het was over.

Woensdag 22 maart 1995

Op haar knieën hield Amanda Hulands met haar zieke lijf de wacht voor de hamsterkooi. Het was de dag nadat ze vijfendertig geworden was. Dat was de vervelendste verjaardag van haar leven geweest, de eerste vier in Zweden niet meegerekend. Want haar bewustzijn begon toen ze ruim vier jaar oud was, vlak voor ze naar Nederland emigreerden. En dat was op uitnodiging van Philips, haar vaders werkgever. Haar eerste verjaardagen in Nuenen achter Eindhoven waren ook niet best geweest, omdat ze niet snel aansluiting met de andere kinderen had gevonden.

Nu had ze nog steeds last van de nierbekkenontsteking die haar een week geleden had beslopen. Barend van Ammers, met wie ze het praktijkpand aan de Ambrosiusweg deelde als 'Huisartsen Onder Eén Dak', was gisteren langs geweest, als enige. Dat was haar eigen keuze en ze had ook nog veel moeite moeten doen om verder iedereen weg te houden uit haar huis aan de Schaepmanlaan. De ontsteking had zwaar ingehakt op haar gestel. Ze schaamde zich omdat ze pas twee dagen geleden de symptomen had herkend. Met Barends hulp, ook dat nog. Daar moest maar niet meer over gepraat worden.

'Caesar, terug!' riep ze tegen het agressieve mannetje. Vanmorgen had hij Cleopatra gebeten. Ook Cleopatra was een mannetje, maar dat was een geluk bij een ongeluk geweest. Twee mannen bij elkaar ging meestal wel, andere combinaties waren af te raden. Het beest beet in het stokje waarmee ze hem bij zijn gewonde maat weg hield. Nog geen uur geleden had ze Cleopatra met betadine behandeld. De hamster miste een stuk oor en de hals lag een beetje open. Amanda had de verleiding kunnen weerstaan om het beestje onder narcose te brengen en de wond te hechten. Ze kon haar zintuigen niet vertrouwen door de zware antibiotica die Barend haar had voorgeschreven. Vannacht had ze een hallucinatie gehad: meneer Mahieu die in een witte jas met een stethoscoop het verkeer stond te regelen bij een medisch congres voor demente neurologen.

'Terug, Caesar!' Ze kon hem wel blijven waarschuwen, maar eens een verrader... Een tweede kooi kopen dan? Iemand bellen die dat voor haar wilde doen?

Het verraad van Caesar had haar aan Ben doen denken, die haar twee jaar geleden verlaten had. Omdat zij niet sexy genoeg was. Hij had haar naar het hoofd geslingerd dat ze frigide was en hem niet gaf wat een man toekwam. En haar ouders hadden hem gesteund, hadden haar verweten dat ze niet genoeg had gedaan om haar huwelijk te redden. *Volhouden dat een vrouw frigide is, moet dé manier zijn om haar zo te krijgen. Hoe is het mogelijk dat ik*

mijn ouders er niet van heb kunnen overtuigen dat Ben met zijn drinken alles allang kapot gemaakt had? De zak moet zich impotent gezopen hebben. En ik had nog wel kinderen willen krijgen, eigenlijk.

‘Caesar, dit is de laatste keer!’

Elementaire psychologie toepassen op het beest? Laten schrikken bij elke overschrijding van de Egyptische grens? Ze maakte de kooi open om de agressor een zwieper te geven als hij het weer deed. Na tien keer of zo zou hij het toch moeten begrijpen. Ooit was het de bedoeling geweest om met een mannetje en een vrouwtje te fokken. Ha!

De eerste zwieper voor Caesar. Het dier bleef heel even stil liggen, maar kon al na vier seconden de tweede zwieper in ontvangst nemen.

‘Hé beest, het vrouwtje is ziek.’

Het was nu ruim twee maanden na meneer Mahieu’s voorspelling. De man had zich nog niets van zijn uitspraak of de context kunnen herinneren. Toch had Amanda erop gelet in welke gezinnen een geboorte verwacht werd. In haar praktijk ging het om minstens twee gezinnen, in die van Barend ook. Uiteraard had ze bij andere collega’s geen navraag gedaan. Op internet en in haar boeken had ze niets over een zinningeling kunnen vinden. Volstreekte onzin was het, ook dat over Irak en Syrië.

Caesar knalde alweer tegen de tralies. *Moet ik iets rustgevends door zijn voer doen?*

In haar eigen praktijk hadden de twee bevallingen al plaatsgevonden, van Barend wist ze het niet. Bij één van de moeders was ze op visite geweest, bij de andere was dat nog niet gelukt. Haar was niets opgevallen.

‘Au!’ Caesar had haar gebeten! En er ging meer mis. In plaats van een zwieper naar links had ze hem van schrik een zwieper naar boven gegeven, door de opening van de kooi, zodat het dier nu in het aquariumpje dreef en twee goudvissen de stuipen op het lijf joeg.

Amanda schoot in de lach, een harde lach, die erg pijn deed in haar hoofd en linksonder in haar rug. Maar ophouden kon ze niet. Ze had nooit geweten dat hamsters konden zwemmen.

‘Moet je kijken, Cleo,’ zei ze. Maar die was allang blij dat Caesar het veld had geruimd. Plotseling voelde ze zich schuldig. Haar gelach deed haar vermoeden dat ze het dier zomaar kon laten verdrinken. Was dat zo? Ach, het kon ook wel weer zo’n waan door de antibiotica zijn.

Doe niet zo gek, Amanda! Het dier is nu wel genoeg gestraft. Ze aarzelde niet langer en schepte Caesar uit zijn koude bad. ‘Niet je Rubicon vandaag, vriend. En nu oppassen hè!’ Ze kreeg de verrader terug in de kooi zonder opnieuw gebeten te worden. Maar nu bleek Cleopatra ontsnapt, nergens te bekennen. Er schoot haar iets te binnen, weer een theorie. De hoeveelste was het? Oké, de elfde stelling van Amanda Hulands: De Wet van Behoud van Ellende Beschermt ons tegen de Vermeerdering ervan.

Ach, allemaal nonsens, net als een ‘zinning’.

Vrijdag 31 maart 1995

Anderhalve week na haar verjaardag kon Amanda voor het eerst weer aan het werk. Marion, de roodharige praktijkassistente voor de donderdag en de vrijdag, vertelde dat er een dag eerder verzocht was om een visite bij Florian Duivendrecht, een ventje dat op 24 maart was geboren. Maar er was geen sprake van spoed en de vader had ermee ingestemd dat de dokter een dag later zou komen. Amanda had de eerste dag nog niet zo’n behoefte aan visites na het ochtendspreekuur, maar bij baby’s stemde ze er automatisch mee in, net als bij zwangere vrouwen, heel oude mensen en uiteraard de niet-pluisgevallen. Bovendien was ze toch wel benieuwd naar de tweede geboorte na de uitspraak van meneer Mahieu.

Marion had genoteerd: ‘Blauwe plek, gehoorproblemen’ en wist zich nog te herinneren dat de blauwe plek op het hoofd zat en

dat de gehoorproblemen door de ouders zelf waren vastgesteld. De verloskundige en de kraamhulp waren er niet van onder de indruk geweest.

Afgepeigerd door de opgespaarde klachten van eenendertig patiënten stond Amanda tegen drieën voor de deur bij de familie Duivendrecht in de Ingenieur Lelystraat. Het was op nog geen tweehonderd meter afstand van het praktijkpand. Ergens boven zich hoorde ze geroep van een aantal stemmen, maar verstaan deed ze het niet. Tussen het onkruid van het voortuintje stonden verwaarloosde rozenstruiken. Het huis zag er aan de buitenkant goed uit. Dit waren huurhuizen.

Ze belde opnieuw.

Aan de overkant stonden bejaardenwoningen. Kinderen woonden er verder niet in deze straat.

Mannenbenen kwamen de trap af dreunen. Of Florian sliep erg vast, of de gehoorproblemen waren ernstig. Amanda hoorde geen gehuil. De voordeur werd opengerukt en Thijs Duivendrecht stond voor haar. Het was een man van ruim een meter tachtig, breedgeschouderd, rond de dertig, met nu al diepe inhammen in zijn halflange, donkerblonde haar. Hij leek meer op een aannemer dan op een leraar natuurkunde.

‘Goed dat u er bent,’ zei hij en stapte opzij om de dokter door te laten.

‘Ga maar even voor,’ zei Amanda. Ze zag het kind liever zo snel mogelijk zelf dan eerst een verhaal aan te horen.

‘Is dat dokter Hulands?’ klonk het van boven. Amanda had Nelleke Duivendrecht-Vlietstra enkele keren gezien tijdens de zwangerschap, die door de verloskundige begeleid was. Nu stond ze op de overloop: een klein, frêle vrouwtje, met een immer mislukte watergolf in het halflange blonde haar en een ietwat gepijnigde oogopslag. Voor een buitenstaander was het onmogelijk om zich voor te stellen dat deze vrouw als het erop aankwam haar man de juiste beslissingen kon laten nemen. Maar Amanda had het meegemaakt toen Thijs een abortus wilde. De

reden daarvoor was nooit opgehelderd, al had ze het idee dat Nelleke het wel wist. In ieder geval was het niet doorgegaan. En nu liep de moeder al volop in haar ochtendjas rond, een week na de bevalling.

‘Fijn dat u er bent, dokter.’

Amanda was op de overloop aangekomen. Alle deuren waren dicht. Ze gaf Nelleke een hand en daarna pas Thijs, die niet beledigd leek. Er hing spanning in de lucht. ‘Ik ben erg benieuwd naar Florian. Nog bedankt voor het kaartje. Houd je wel voldoende rust, Nelleke?’

‘Ja, straks weer. Eigenlijk weten we ook niet of we ons zorgen moeten maken. Maar de verloskundige vond van niet, dus wilde ik graag uw mening eens horen. Misschien hebt u een...’ Ze keek haar man aan.

‘Bredere kijk?’ zei die.

‘Goed zo, Thijs. Een bredere kijk, dat bedoel ik.’

‘Ik zal mijn best doen om breed te kijken.’

‘Florian slaapt, maar kom gerust verder.’ Nelleke opende de deur naar de kleine kamer aan de voorkant van het huis.

Je kon zo zien dat de rieten wieg een familiestuk was. Florian draaide zijn hoofd in haar richting, maar met gesloten oogjes. Het gordijn was open, en de kamer werd verlicht en verwarmd door de ochtendzou. *Dat mag best, als een kind goed slaapt in het licht.*

Amanda liep tot naast de wieg en deed het hemeltje opzij. De blauwe plek zat exact in het midden van de fontanel. Het ventje lag te slapen, de huid zag er blozend uit, de ademhaling was normaal.

Zij boog zich voorover naar Florian. Hij rook heerlijk, werd goed verzorgd, ademde door zijn neus. Amanda keek nog eens goed en vond eigenlijk dat het helemaal geen blauwe plek was.

‘Noemde de verloskundige dit een bloeduitstorting?’

‘Ja, jawel,’ zei Thijs, ‘maar dat is niet waar we ons zorgen over maken.’

‘Was het een vacuümextractie?’

Nee, dat was het niet. De bevalling was helemaal natuurlijk verlopen. Thuis. Maar het was natuurlijk mogelijk dat er iets tegenaan gestoten was. Amanda voelde. Het blauw zat niet tegen de schedelbeenderen aan, dus wáár moest wát dan tegenaan gestoten zijn? Je moest wel wat geweld gebruiken om op weke delen een bloeduitstorting te veroorzaken. Bijvoorbeeld door een vinger met de nagel vanachter de top van je duim te laten wegschieten. Amanda hield het op iets onschuldigs. De ouders stonden er heel rustig bij.

‘Was er iets met het gehoor?’

‘Ja,’ zei de vader. ‘Daarover maken we ons wat meer zorgen. Hij... Florian hoort veel te goed.’

Amanda keek Thijs in de ogen. Hij was bloedserieus.

‘Te goed?’

De ouders knikten.

‘Dat is nieuw voor mij, dat een kind te goed hoort.’

Thijs keek zijn vrouw aan. ‘Dat dacht ik wel.’

Nelleke haalde haar schouders op.

Amanda zei: ‘Ik zeg niet dat het niet kan. Maar hoe komen jullie op dat idee?’

‘Hij schrikt als je fluistert,’ zei Thijs.

Daar was nu niets van te merken.

‘Ook als je oordopjes in zijn oren stopt,’ zei hij.

‘Hebben jullie oordopjes in zijn oren gestopt?’

De ouders keken elkaar aan en Thijs besloot dat het niet iets verwerpelijks was. ‘Ja, om het uit te proberen. Florian hoort veel te goed.’ Bij die laatste zin maakte hij net als meneer Mahieu de lettergrepen langer dan strikt genomen noodzakelijk was.

‘Dus zelfs met oordopjes in schrikt Florian als iemand fluistert?’

‘Dat bedoel ik,’ zei Nelleke.

‘Misschien wordt hij onrustig van de oordopjes?’

Nee, dat was het volgens de vader zeker niet.

‘Maar hoe kwamen jullie ertoe om het uit te proberen? Sliep hij zo slecht dan?’

Nee, dat was het ook niet. Het gebeurde alleen als Florian al wakker was.

Amanda zuchtte. ‘Ik zou het wel eens willen uitproberen.’

De triomfantelijke blik van Thijs was onmiskenbaar.

‘Dan moet ik hem maar wakker maken,’ zei Nelleke, terwijl ze al naar de wieg liep.

Amanda liep iets naar achteren, naar het raam. Het leek of Florians hoofd haar volgde. Maar het kind was nog maar een week oud en zijn ogen waren dicht. ‘Wacht even,’ zei ze tegen Nelleke. Ze hield een hand tegen Florians gesloten oogleden en bewoog die vervolgens, op een paar centimeter afstand van de huid. Het was inderdaad alsof het snoetje haar beweging volgde. Naar links, naar rechts, naar boven en onder. Misschien kwam het door de warmte van haar hand. Ze probeerde het daarom ook op zo’n twintig centimeter afstand. Met hetzelfde resultaat.

Amanda merkte dat ze even geen adem gehaald had.

Thijs

Donderdag 18 mei 1995

De rit was zwaar geweest, maar nu kon Thijs Duivendrecht het Carmenta Kinderziekenhuis in de verte zien liggen. De huisarts had een mooie ambulance geregeld waarin hij en Nelleke allebei konden meerijden, maar ellendig bleef het. Florian was onderweg paniekerig en huilerig geweest, want de oordopjes hadden niet geholpen. De zwarte ooglapjes ook niet, omdat Florian daar juist onrustig van werd. Het reiswiegje was vastgesnoerd op de brancard. De pakken met watten, in een kring rondom het lijfje gelegd, hadden een beetje bescherming geboden tegen het zwiepen en butsen van de ambulance. Broeder Henry en de chauffeur wisten er niet goed raad mee, het was moeilijk om het bij Florian goed te doen. Onderweg had Nelleke hem een keer verschoond en borstvoeding gegeven. Hopelijk zou hij snel zijn met praten en woorden verstaan, al leek het daar voorlopig niet op. En eigenlijk moest het ook niet veel enger worden dan het al was.

Het zou fijn zijn geweest als dokter Hulands mee had kunnen gaan naar het ziekenhuis. Maar dat was te veel gevraagd, want zij had al zo haar best gedaan. Amanda had Florian wel eerder naar een neuroloog of kinderarts willen verwijzen en daar was hij het mee eens geweest, maar Nelleke, met haar intuïtie, wilde wachten tot het allemaal nog wat duidelijker was. Florian was zijn zintuigen in rap tempo meer gaan gebruiken, maar duidelijkheid had dat niet opgeleverd.

Nelleke was onderweg wat stil geweest en had hem een paar keer indringend aangekeken. Hij had het idee dat het ziekenhuis herinneringen bij haar boven bracht, herinneringen aan het

voorstel tot abortus dat hij destijds had gedaan. Wat was ze kwaad geweest. Ondanks de ellende met Florian was hij blij dat het niet was doorgegaan. De ambulance gleed rustig het ziekenhuis binnen.

De broeders waren gelukkig voorzichtig bij het uitrijden van de brancard. De weg naar de polikliniek hoefden ze niet te vragen, want Henry stond erop om Florian op de juiste plek af te leveren. Pas bij de lage inschrijfbalie in de centrale hal maakte hij het reiswiegje los. Thijs wilde Henry een fooi geven, maar dat werd niet op prijs gesteld en kwam hem weer op een kwaad gezicht van Nelleke te staan. De pakken watten bleven in het reiswiegje liggen, voor de terugweg.

Na het inschrijven meldden ze zich bij de poli kinderneurologie op de tweede verdieping. Pas in de wachtruimte, met Florian in een wat donkerder hoekje, verwijderde Nelleke de lederen ooglapjes. Meteen zette het kind het weer op een huilen, maar het bedaarde toen Nelleke hem voorzichtig op schoot nam. En de knuffel deed ook zijn werk: een gehaakte giraffe.

Hij aaide hun zoon over zijn bolletje en ging daarbij ook even over de fontanel, die nog geen teken van dichtgroeien vertoonde en in het midden helderblauw was geworden. Florian draaide zijn hoofdje weg en Nelleke trok het lijfje wat naar beneden. Ze hadden hem een tijdlang een mutsje opgezet, maar dat wist hij steeds weg te trekken. Als je in de buurt van de fontanel kwam, gingen zijn oogjes open. Het ventje protesteerde of kromp ineen als je te schielijk naar die plek ging.

‘Wat is er met je kind?’ vroeg een niet erg fris ruikende vrouw twee stoelen verderop. Op haar schoot zat een peuter met zijn schedel in het verband.

‘Dat is wat lastig uit te leggen,’ zei hij, hard genoeg om vervolgvragen te voorkomen.

Tijdens het halfuur wachten moesten ze zo nog twee volwassenen en een drietal kinderen afschrikken. Hij nam de

volwassenen voor zijn rekening, Nelleke de kinderen. Want hij en kleine kinderen, dat gaf niet de meest gelukkige combinatie.

‘Familie Duivendrecht?’ Een gebrild ventje van tegen de dertig in een witte jas liep de wachtruimte in. Toen ze naar hem toe waren gelopen, gingen de ogen van de man afwisselend van Florians fontanel naar Nelleke, waarschijnlijk om alvast een hint op te vangen. Had hij het dossier met de verwijsbrief dan nog niet gezien dat zij van de inschrijfbalie hadden meegekregen?

‘Emile de Vries,’ stelde hij zich voor. Hij ontving hen in een kleine, kraakheldere ruimte met hier en daar een goed bedoelde reproductie aan de wand. Langs een van de muren stond ook wat speelgoed. Maar een stethoscoop, een witte kast en groene gordijntjes naar een andere ruimte maakten duidelijk dat het hier geen speeltuin was. Thijs zette de reiswieg met de huilende Florian op het bureau waaraan ze plaatsnamen. De verwijsbrief lag er gelezen bij. Ook hij had hem doorgenomen, een paar keer. De blauwe plek en de gevoelige zintuigen stonden er heel duidelijk in verwoord. Er stond een verzoek in: graag advies voor maatregelen in het belang van Florian en zijn verdere ontwikkeling.

‘Ik ben arts-assistent,’ zei Emile. ‘Dat betekent dat...’

‘Dat weten we wel,’ onderbrak Thijs hem. ‘U bent wel arts, maar nog geen specialist. Onze huisarts heeft ons uitgelegd dat Florian door heel gespecialiseerde artsen gezien moet worden. Daarom zijn we ook naar dit ziekenhuis gekomen.’

‘Dat komt helemaal in orde, meneer Duivendrecht.’

‘Natuurlijk,’ zei Nelleke, de ogen strak op hem gericht.

‘Zijn de klachten – dat zijn het toch? – de laatste tijd verergerd? Wat ik eigenlijk wil vragen: waarom heeft uw huisarts Florian juist nu, of pas nu, ingestuurd?’

‘Dat had ze veel eerder willen doen,’ zei Nelleke. ‘Het komt door mij. Ik was bang dat jullie er nog niets mee konden en dat we dan een paar weken later terug zouden moeten komen. Het is erg zwaar voor Florian, ziet u? Alles is zwaar voor hem. Het leek me

gewoon beter om nog even te wachten. Hij is ook niet ziek of zo. Het is alleen dat we ons zorgen maken hoe het nu verder moet.'

'Is hij altijd zo huilerig?' Emile was gaan staan en bekeek het kind van alle kanten.

'Heel vaak,' zei Thijs. 'Wij denken dat het komt doordat zijn zintuigen zo gevoelig zijn.'

'Die gaan we uiteraard onderzoeken, maar kunt u er voorbeelden van geven?'

Dat was niet moeilijk, liet Nelleke merken.

De assistent ging er wel steeds ongeloviger door kijken. Terwijl Nelleke aan het woord was werd Florian van alle kanten bekeken. Hij lag de dokter de hele tijd aan te kijken en na een minuut werd hij stil. De oordopjes zaten nog op hun plek.

'Proficiat,' zei Thijs lachend. 'Je hebt een goede invloed op hem. Je zult een goede kinderarts worden.'

'Kinderneuroloog. Ik zal u even uitleggen wat we gaan doen. Ik doe een neurologisch onderzoekje bij Florian en leg mijn conclusies voor aan een ervaren neuroloog.' Daarbij keek hij naar Thijs. 'Als er daarna aanvullend onderzoek nodig is, zijn er twee mogelijkheden. Kleine, snelle onderzoeken kunnen we vandaag nog doen, maar anders wordt er een afspraak gemaakt voor later onderzoek.'

'Als we maar duidelijkheid krijgen,' zei Thijs.

'Over wat u het beste thuis kunt doen, bedoelt u?'

'Ja, dat ook. Maar vooral over wat er met Florian aan de hand is.'

'Zijn fontanel sluit ook niet erg rap,' zei Nelleke.

'Dat las ik, ja.' De assistent voelde voorzichtig aan de schedelbotten. 'Mijn eerste indruk is dat het inderdaad iets vlotter zou mogen gaan. Heeft hij die plek al vanaf de geboorte?'

'Ja,' zei Nelleke. 'Maar het komt niet door de bevalling. Het was een heel natuurlijke bevalling, zonder zuignappen of tangen.'

Emile nam er even de verwijsbrief bij en leek tevergeefs naar een passage te zoeken.

‘Zo is het,’ zei Thijs.

‘Goed, laten we maar wat testjes doen. Mogen de oordopjes uit?’

‘Natuurlijk,’ zei Nelleke.

Emile nam ze voorzichtig uit en Florian gaf geen kik. Dat werd anders toen er een zaklampje op de ogen gericht werd. Het felle gekrijs ging door merg en been.

‘Dat was niet zo handig, Emile,’ zei Thijs.

‘Ik heb gezien dat hij de ogen sloot en daar ging het om.’

‘Maar toch...’ zei Nelleke.

De assistent deed Florians sokjes uit en aaide de voetjes. Voor hij het deed, waren de tenen al ver omhoog gekomen. Hij wilde een wijsvinger in een handpalmpje plaatsen, maar het knuistje zat al dicht. Florians schrikreactie op een snelle beweging van het wiegje was heftig: de armpjes en beentjes staken ver naar buiten en hij begon weer te huilen.

‘Ik zal maar geen hard geluid maken,’ zei de assistent.

Dat leek heel verstandig.

Emile deed het licht uit en ging met een ander lampje aan de gang, maar zorgde er gelukkig wel voor dat hij daarmee niet in Florians oogjes scheen. Daarna mocht het licht weer aan en ging hij met een mierzoet luchtje uit een potje aan de gang. Dat maakte minder indruk op Florian.

‘Interessant,’ zei Emile, terwijl hij zijn bril goed zette.

‘Ruiken doet hij normaal,’ zei hij, precies tegelijk met Nelleke.

‘Dus alle zintuigen zijn extra gevoelig, behalve de geur?’

Thijs knikte. Hij kon ook wel kinderneuroloog worden.

Toen klapte Emile in zijn handen en Florian zette het op een krijsen.

‘Ik moest het even doen.’

‘Het ging net zo goed,’ vond Nelleke.

‘Maar hij zal nog wel vaker iets hardere geluiden horen. U kunt Florian niet zijn hele leven tegen geluiden beschermen.’

Daar had hij ook al vaak aan zitten denken. 'Misschien moeten de oordopjes maar weer even terug.'

Dat was geen probleem, want Emile moest nog een hele vragenlijst met hen doornemen. Alle ziektes in de familie kwamen aan bod, de bevalling werd overgedaan, zelfs de zwangerschap moest opnieuw. Florian was gelukkig snel weer stil. 'Zo, ik weet voorlopig voldoende. Wilt u plaatsnemen in de wachtruimte?'

Dat deden ze. Nelleke zei: 'Ik denk dat ik hem beter nu kan voeden. We worden voorlopig toch niet naar binnen geroepen.' Ze had onderweg een ruimte gezien die daarvoor bedoeld was. Maar vanuit de wachtruimte werd alweer geroepen: 'Familie Duivendrecht?'

'Het is niet goed,' zei Thijs.

Emile kwam hen tegemoet lopen. 'U mag al komen.'

Thijs ging dicht bij hem staan. 'Het is niet goed, hè?'

De assistent ging er niet op in en liep vooruit naar de kamer van ene dokter Fentener van Vlissingen, volgens het bordje professor én kinderneuroloog. De deur stond op een kier en zwaaide meteen open. De ontvangst was onverwacht hartelijk, alsof ze familie van elkaar waren. De neuroloog, een onverzorgde man met haar dat langer was dan dat van Nelleke, dóók bijna in het reiswiegje, dat op het bureau mocht staan, en Florian begon luidkeels te brullen.

'U laat hem schrikken,' zei Thijs. 'Het is niet goed, hè?'

'Waarom zou het niet goed zijn, meneer...'

'Duivendrecht,' zei Emile haastig.

'Nou, ik bedoel, omdat we zo snel naar binnen geroepen worden.' Het leek hem vrij duidelijk.

'Zullen we eerst maar even gaan zitten?'

Alleen hij en Nelleke gingen zitten. De dokters bleven boven het reiswiegje hangen. Hij wilde er iets van zeggen, maar Nelleke hield hem tegen en zei: 'Hij heeft honger, denk ik.'

De oordopjes lagen er alweer uit. De neuroloog legde van alles uit aan Emile, maar voor een gewoon iemand was er geen touw

aan vast te knopen. De assistent griste zijn aantekeningen van het bureau en wees dingen aan. Een woord dat driemaal viel was 'thalamus'.

Toen hij er genoeg van had zei hij, met een knipoog naar Nelleke: 'Het is de thalamus, hè?'

'Hoe bedoelt u, meneer Duivendrecht?' Beide dokters staarden hem aan.

Hij voelde dat hij een kleur kreeg. 'Nou, dat is wat ik jullie steeds hoor zeggen.'

'O, juist ja,' zei de neuroloog met een flauwe grijns. 'Ik dacht even... ach laat ook maar. Dat wij het over de thalamus hebben, heeft een goede reden. Alle zintuigen zijn bij uw kind versterkt, behalve de reukzin. Omdat van alle zintuigen behalve de reuk de zenuwbanen via de thalamus lopen, denken wij dat daar iets zit wat dit veroorzaakt.'

'En wat voor iets kan dat dan wel zijn? Waar denken jullie aan?'

'Geen flauw idee!' De neuroloog met de moeilijke naam zei het net iets te enthousiast, alsof hij er trots op was dat hij alle mogelijkheden openhield. 'Maar het is ook tamelijk opvallend dat die paarse vlek recht boven de thalamus zit. We moesten maar eens een kijkje nemen door de fontanel heen. Met een echo.'

Dat werd dus terugkomen.

De deur zwaaide open en nog twee artsen kwamen zich voorstellen. De een was kinderneuroloog en de ander een vrouwelijke arts-assistent. De spreekuren gingen in het honderd lopen hier.

Met de artsen stonden ze nu rond het reiswiegje, met daarin een uit alle macht krijsende Florian. De vier probeerden er met Latijnse termen bovenuit te komen, alsof het bezweringsformules waren.

Dit werd te gek. 'Kan het wat rustiger! Ons kind wordt er helemaal overstuurd van.'

De eerste blikken straalden een 'waar bemoeit u zich mee?' uit, maar de dokters kwamen redelijk vlot tot bezinning en dempten

hun stemmen. Naast Latijnse termen en 'echo' vielen er ook afkortingen: EEG, VEP en MRI.

'MRI willen we niet,' was Nelleke hem voor.

Ze moest het uitleggen en dat deed ze goed. Veel te veel herrie voor Florian.

De vrouwelijke arts-assistent zei tegen haar begeleider: 'Een CT scan? Dat gaat sneller en maakt geen herrie.'

'Is dat zonder narcose?' vroeg hij.

'Nee,' zei de verse kinderneuroloog. 'We moeten iets doen om Florian te immo... onbeweeglijk te maken.'

'Wat is er mis met een echo?'

'Om u goed te kunnen adviseren moeten we een veel scherper beeld hebben van wat er in dat schedeltje zit. MRI laat meer details zien dan CT. Een CT-scan doen we liever niet omdat het röntgenstraling is.'

'En die andere afkortingen dan?'

'Die leveren lang niet zoveel inzicht op in wat er in de thalamus plaatsvindt. Veenstra, zullen we collega Van Voorst ook even laten kijken?'

Dat bleek een goed idee. 'En een neurofysioloog.'

'En een neurochirurg?' probeerde de vrouwelijke assistent.

Had hij dat goed gehoord? 'Een chirurg?'

'Nee, nee. Meneer en mevrouw Duivendrecht, er is een heel lijstje van onderzoeken die we graag willen afnemen. Vindt u het goed als Florian vannacht hier blijft, zodat we...'

Thijs schudde nee. 'Hem morgen binnenstebuiten kunnen keren, zeker!'

'Nee. En u mag overal bij blijven, als u dat wilt. U mag op onze kosten in Rotterdam overnachten. Of hier in het ziekenhuis, bij Florian, als u dat wilt. U zegt het maar. We zorgen ook voor een taxi.'

Nelleke keek hem aan. Zij leek precies hetzelfde te denken als hij. Maar ze zei: 'Ik zou zeggen: doe alles wat jullie vandaag

kunnen doen, behalve zo'n MRI en zo'n CT. Het is beter dat hij vannacht in zijn eigen bedje slaapt.'

De artsen wisselden blikken uit.

Hij had er geen vertrouwen meer in en hij voegde eraan toe: 'We willen eerst even met onze huisarts overleggen.'

Dat vonden de artsen erg ongebruikelijk. De huisarts had immers de verantwoordelijkheid overgedragen aan specialisten van het Carmenta Kinderziekenhuis omdat men daar wist wat er gebeuren moest.

'En toch willen we even overleggen.'

De artsen keken eerst naar elkaar en toen op hun horloges, alsof hun spreekuren nu pas in het honderd gingen lopen.

Hij zocht naar zijn mobieltje, kon het zo snel niet vinden en liep naar een telefoon. 'Mag ik even?'

'Is goed, eerst een 9.'

'Met de assistente van de groepsprak...'

'Dag Marion, met de vader van Florian Duivendrecht, je weet wel. Is dokter Hulands te bereiken? Het is dringend.'

'Ik kijk even.'

Het duurde niet lang.

'Dag Amanda. De dokters hier willen allerlei onderzoeken doen en dat kan wel twee dagen duren, met blijven slapen en zo. Ik ben bang dat het belastend is...'

'Er is groot nieuws, Thijs.'

'Wat dan?'

'Er is een maand geleden in Waalwijk net zo'n kind als Florian geboren. Ik bedoel: met net zulke gevoelige zintuigen. Ook een jongetje.'

Hij moest het even tot zich laten doordringen. En was dit nu goed of slecht nieuws? 'Nog zo'n kindje, zeg je?'

'Ja. In de praktijk van een andere huisarts.'

'Moet ik dat hier zeggen?'

'Ja, doe maar. Misschien helpt het. Maar wat je vraag betreft: vertrouw op je eigen gevoel en dat van Nelleke. Als jullie denken

dat het te belastend is voor Florian, wil dat ook wat zeggen. Ik kan niet voor jullie beslissen.'

De verbinding was nog niet verbroken of de andere neuroloog, met de handen ergens in zijn nek, zei: 'Is er echt nog zo'n kind als Florian geboren?'

Hij knikte.

'Waar?'

'Ook in Waalwijk.'

Fentener van Vlissingen keek in het rond, liet zijn blik op Florian rusten en schraapte zijn keel. 'In dat geval moet ik u toch met klem aanraden, ons dit tot op de bodem uit te laten zoeken. Hier en nu. Dit kan immers geen toeval zijn.' De anderen knikten. Ook hij knikte.

Het werd één dag, ondanks Fentener van Vlissingens voorkeur voor twee dagen. Zonder MRI of CT-scan. De echo via de fontanel liet zien dat er een onbekende 'structuur' was die de thalamus verticaal verbond met een gebied in de hersenschors, vlak onder de fontanel. De verbinding, nogal vaag op het filmpje en de foto's, liep tussen de linker- en de rechter hersenhelft door. Het was iets wat nog nooit was waargenomen, alleen bij kanker en daar leek het niet op. Hij moest bijna een fysiek gevecht leveren om Florian voor een MRI, en dus voor narcose, te behoeden. De deskundigen waren ervan overtuigd dat de thalamus een belangrijke rol speelde bij het versterken van Florians zintuiglijke prikkels en vroegen toestemming om in een vooraanstaand neurologisch tijdschrift over Florian te publiceren, zodat zij als ouders konden profiteren van de mening van andere wetenschappers.

Wat hem betrof viel erover te praten, wat Nelleke betrof niet.

De artsen deden er nog een schepje bovenop. Kinderneuroloog Veenstra, na afstemming met een neurochirurg, een kinderarts, een neurofysioloog én een psychiater, had een wilde en heel vage theorie: dat Florian door 'de afwijking' aan zijn thalamus invloed uitoefende op de manier waarop zintuiglijke prikkels door de